

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINĖS ADVOKATĖS
LAILA MEDINA IŠVADA,
pateikta 2021 m. gruodžio 16 d.¹

Byla C-533/20

Upfield Hungary Kft.
prieš
Somogy Megyei Kormányhivatal

(*Kúria* (Aukščiausiasis Teismas, Vengrija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Vartotojų apsauga – Reglamentas (ES) Nr. 1169/2011 – Informacijos apie maistą teikimas vartotojams – Privalomi duomenys – Sudedamųjų dalių sąrašas – Specifinis pavadinimas – Reglamentas (EB) Nr. 1925/2006 – Maisto produktų papildymas vitaminais – Pareiga nurodyti vitaminų bendrinius pavadinimus ir vitaminų formules“

I. Įžanga

1. Šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl Reglamento (ES) Nr. 1169/2011², kuriame nustatomos bendros taisyklės dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams, kartu su Reglamentu (EB) Nr. 1925/2006³, kuriuo reglamentuojamas maisto produktų papildymas vitaminais ir mineralais bei tam tikromis kitomis medžiagomis, išaiškinimo.
2. Prašymas pateiktas byloje tarp *Upfield Hungary Kft.* (toliau – *Upfield*) ir *Somogy Megyei Kormányhivatal* (Šomodžio medės administracinė institucija, Vengrija) dėl sprendimo, kuriuo ši valdžios institucija nurodė *Upfield* pakeisti maisto produkto, papildyto Vengrijoje parduodamais vitaminais, ženklimą.

¹ Originalo kalba: anglų.

² 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1924/2006 ir (EB) Nr. 1925/2006 bei kuriuo panaikinami Komisijos direktyva 87/250/EEB, Tarybos direktyva 90/496/EEB, Komisijos direktyva 1999/10/EB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/13/EB, Komisijos direktyvos 2002/67/EB ir 2008/5/EB bei Komisijos reglamentas (EB) Nr. 608/2004 (OL L 304, 2011, p. 18; klaidų ištaisymas OL L 266, 2016, p. 7).

³ 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas dėl maisto produktų papildymo vitaminais ir mineralais bei tam tikromis kitomis medžiagomis (OL L 404, 2006, p. 26).

II. Teisinis pagrindas

A. Sąjungos teisė

1. Reglamentas Nr. 1169/2011

3. Reglamentu Nr. 1169/2011 nustatomas aukšto lygio vartotojų apsaugos, susijusios su informacija apie maistą, užtikrinimo pagrindas, atsižvelgiant į skirtingą vartotojų suvokimą bei jų informacijos poreikį, tuo pačiu metu užtikrinant sklandų vidaus rinkos veikimą.

4. Reglamento Nr. 1169/2011 2 straipsnio 2 dalies f, h, n, o ir s punktuose nurodyta, kad šiame reglamente vartojamos tokios terminų „sudedamoji dalis“, „sudėtinė sudedamoji dalis“, „teisinis pavadinimas“, „įprastinis pavadinimas“ ir „maistinė medžiaga“ apibrėžtys:

„<...>

f) sudedamoji dalis – medžiaga arba produktas, įskaitant kvapiąsias medžiagas, maisto priedus ir maisto fermentus, ir sudėtinės sudedamosios dalies elementas, naudojamas maisto produktui gaminti arba ruošti ir liekantis galutiniam produkte, nors ir pakitusiu pavidalu; likučiai nelaikomi sudedamąja dalimi;

<...>

h) sudėtinė sudedamoji dalis – sudedamoji dalis, kuri pati yra iš daugiau nei vienos sudedamosios dalies sudarytas produktas;

<...>

n) teisinis pavadinimas – maisto produkto pavadinimas, nustatytas jam taikomose Sąjungos nuostatose arba, jei tokių Sąjungos nuostatų nėra, įstatymuose ir kituose teisės aktuose, taikomuose valstybėje narėje, kurioje maisto produktas parduodamas galutiniam vartotojui arba viešojo maitinimo įstaigoms, numatytas pavadinimas;

o) įprastinis pavadinimas – pavadinimas, kuris valstybės narės, kurioje maisto produktas parduodamas, vartotojams yra priimtinas kaip maisto produkto pavadinimas ir kurio nereikia išsamiau aiškinti;

<...>

s) maistinė medžiaga – baltymai, angliavandeniai, riebalai, skaidulinės medžiagos, natris, vitaminai ir mineralai, išvardyti šio reglamento XIII priedo A dalies 1 punkte ir medžiagos, kurios priklauso vienai iš tų kategorijų ar yra jų komponentai;

<...>“

5. Reglamento Nr. 1169/2011 3 straipsnio „Bendrieji tikslai“ 1, 2 ir 4 dalyse nustatyta:

„1. Teikiant informaciją apie maistą siekiama užtikrinti aukšto lygio vartotojų sveikatos ir interesų apsaugą sudarant sąlygas galutiniams vartotojams rinktis turint pakankamai

informacijos ir saugiai vartoti maistą, visų pirma atsižvelgiant į sveikatos, ekonominius, aplinkos, socialinius ir etinius aspektus.

2. Informaciją apie maistą reglamentuojančiais teisės aktais siekiama laisvo teisėtai pagamintų ir parduodamų maisto produktų judėjimo Sąjungoje, atsižvelgiant tam tikrais atvejais į būtinybę apsaugoti teisėtus gamintojų interesus ir skatinti kokybiškų produktų gamybą.

<...>

4. Rengiant, vertinant ir peržiūrint informaciją apie maisto produktus reglamentuojančius teisės aktus su visuomene, įskaitant suinteresuotuosius subjektus, atvirai ir skaidriai konsultuojamasi tiesiogiai arba per atstovaujančias organizacijas, išskyrus tuos atvejus, kai tai neįmanoma dėl klausimo skubos.“

6. Reglamento Nr. 1169/2011 4 straipsnio „Privalomą informaciją apie maistą reglamentuojantys principai“ 2 dalyje nustatyta:

„Nagrinėjant, ar reikia teikti privalomą informaciją apie maistą ir siekiant, kad vartotojai galėtų rinktis turėdami pakankamai informacijos, reikia atsižvelgti į plačiai paplitusį didžiosios vartotojų daugumos poreikį gauti tam tikros jiems labai vertingos informacijos, arba į visuotinai pripažintą naudą vartotojui.“

7. Reglamento Nr. 1169/2011 7 straipsnio „Sąžininga informacijos teikimo praktika“ 1 ir 2 dalyse nurodyta:

„1. Informacija apie maistą neturi klaidinti, visų pirma:

a) dėl maisto produkto ypatybių, ypač jo pobūdžio, tapatumo, savybių, sudėties, <...>;

<...>

c) darant užuominą apie ypatingas maisto produkto savybes, nors jos iš tikrųjų yra būdingos visiems tokiems panašiams maisto produktams, ypač specialiai atkreipiant dėmesį į tam tikrų sudedamųjų dalių ir (arba) maistinių medžiagų buvimą ar nebuvimą;

<...>

2. Informacija apie maistą turi būti tiksli, aiški ir vartotojui lengvai suprantama.“

8. Šio reglamento 9 straipsnio „Privalomų duomenų sąrašas“ 1 dalyje nustatyta:

„Laikantis 10–35 straipsnių ir taikant šiame skyriuje nustatytas išimtis, privaloma nurodyti šiuos duomenis:

<...>

b) sudedamųjų dalių sąrašą;

<...>

l) maistingumo deklaraciją.“

9. Reglamento Nr. 1169/2011 17 straipsnio „Maisto produkto pavadinimas“ 1 dalyje nurodyta:

„Maisto produkto pavadinimas turi būti jo teisinis pavadinimas. Jei tokio pavadinimo nėra, nurodomas įprastinis maisto produkto pavadinimas arba, jei tokio pavadinimo nėra arba jis nevartojamas, – aprašomasis maisto produkto pavadinimas.“

10. Šio reglamento 18 straipsnio „Sudedamųjų dalių sąrašas“ 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. Prieš sudedamųjų dalių sąrašą rašoma antraštė arba tinkamas pavadinimas, sudaryti iš žodžių „sudedamosios dalys“ arba kuriame yra žodžiai „sudedamosios dalys“. Į sąrašą įtraukiamos visos maisto produkto sudedamosios dalys pagal svorį mažėjančia tvarka, nustatytą tada, kai jos buvo naudojamos maisto produktui gaminti.

2. Laikantis 17 straipsnyje ir VI priede nustatytų taisyklių prireikus nurodomi specifiniai sudedamųjų dalių pavadinimai.“

11. Reglamento Nr. 1169/2011 30 straipsnio, kuriame reglamentuojamas maistingumo deklaracijos, nurodytos šio reglamento 9 straipsnio 1 dalies 1 punkte, turinys, 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. Privalomoje maistingumo deklaracijoje nurodoma ši informacija:

a) energinė vertė; ir

b) riebalų, sočiųjų riebalų rūgščių, angliavandenių, cukrų, baltymų ir druskos kiekiai.

<...>

2. 1 dalyje nurodytos privalomos maistingumo deklaracijos turinys gali būti papildytas nurodant vienos arba kelių šių medžiagų kiekius:

<...>

f) XIII priedo A dalies 1 punkte išvardytų vitaminų ar mineralinių medžiagų, kurių kiekiai yra dideli, kaip apibrėžta XIII priedo A dalies 2 punkte.“

12. Reglamento Nr. 1169/2011 XIII priede „Referencinis vartojimo kiekis“ yra A dalis „Referencinis vitaminų ir mineralinių medžiagų vartojimo kiekis per parą (suaugusiems asmenims)“. Jos 1 punkte išvardijami „vitaminai ir mineralinės medžiagos, kurie gali būti nurodomi, ir jų referencinės maistinės vertės (RMV)“. Tarp šių vitaminų yra vitaminas A ir vitaminas D.

2. Reglamentas Nr. 1925/2006

13. Reglamentas Nr. 1925/2006 suderina valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas, susijusias su maisto produktų papildymu vitaminais ir mineralais bei tam tikromis kitomis medžiagomis, siekiant užtikrinti veiksmingą vidaus rinkos veikimą ir aukštą vartotojų teisių apsaugos lygį.

14. Šio reglamento 3 straipsnio „Papildymui vitaminais ir mineralais taikomi reikalavimai“ 1 dalyje nustatyta:

„Pagal šiame reglamente išdėstytais taisyklėmis maisto produktus galima papildyti tik vitaminais ir (arba) mineralais, kurių sąrašas pateiktas I priede, II priede nurodytu pavidalu.“

15. Reglamento Nr. 1925/2006 7 straipsnio, susijusio su ženkliniu, pristatymu ir reklamavimu, 2 ir 3 dalyse nustatyta:

„2. Vitaminais ir mineralais papildytų maisto produktų ženklinimas, pristatymas ir reklama neturi klaidinti arba apgaudinėti vartotojų dėl tokių maisto produktų maistingumo privalumų, kurie atsiranda papildžius juos šiomis maistinėmis medžiagomis.

3. Vitaminais ir mineralinėmis medžiagomis papildytų produktų, kuriems taikomas šis reglamentas, maistingumą privaloma nurodyti ženklinant. Pateiktiną informaciją sudaro [Reglamento Nr. 1169/2011] 30 straipsnio 1 dalyje nurodyti duomenys nurodyti duomenys ir bendri vitaminų ir mineralinių medžiagų kiekiai, esantys maisto produkto sudėtyje po papildymo.“

16. Reglamento Nr. 1925/2006 I priede, kuriame išvardijami „vitaminai ir mineralai, kuriais galima papildyti maisto produktus“, visų pirma nurodomi „vitaminas A“ ir „vitaminas D“.

17. Šio reglamento II priede, kuriame išvardijamos „vitaminų formulės ir mineralinės medžiagos, kuriomis galima papildyti maisto produktus“, *inter alia*, dalyje „Vitaminas A“, nurodomos keturios vitamino formulės, t. y. „retinolis“, „retinilo acetatas“, „retinilo palmitatas“ ir „beta-karotenas“. Dalyje „Vitaminas D“ taip pat pateiktos dvi vitamino formulės, žinomos kaip „cholecalciferolis“ ir „ergocalciferolis“.

III. Faktinės aplinkybės, procedūra ir prejudicinis klausimas

18. *Upfield* Vengrijos rinkai tiekia margariną, įskaitant produktą, žinomą kaip „Flóra ProActiv“ – augaliniais steroliais papildytą 35 % riebumo margariną. Šio produkto sudedamųjų dalių sąrašas įtraukta nuoroda „vitaminai (A, D)“, siekiant nurodyti, kad produktas yra papildytas vitaminais A ir D.

19. Šomodžio medės administracinė institucija, turinti kompetenciją vartotojų apsaugos srityje, konstatavo, kad *Upfield* gaminio žymėjimas neatitinka Reglamento Nr. 1169/2011, ir priėmė sprendimą, kuriuo įpareigojo *Upfield* nedelsiant pašalinti šį pažeidimą. Ji iš esmės laikėsi nuomonės, kad remiantis Reglamentu Nr. 1169/2011, kartu su Reglamentu Nr. 1925/2006, ženklinant maisto produktą reikalaujama, kad įvairios jo sudėtyje esančios sudedamosios dalys, jei tai yra vitaminai, būtų nurodytos kartu su vitaminų formulių, naudotų gamybos procese, pavadinimais.

20. Dėl šio sprendimo iškėlus bylą teisme, pirmosios instancijos teismas jį panaikino, remdamasis dviem pagrindais. Pirma, jis konstatavo, kad Reglamente Nr. 1169/2011 neapibrėžta maisto produktus sudarančių sudedamųjų dalių „specifinio pavadinimo“ sąvoka, kaip ji suprantama pagal šio reglamento 18 straipsnio 2 dalį, ir jame nėra daugiau su šiuo klausimu susijusių nuostatų. Antra, jis pažymėjo, kad Reglamente Nr. 1925/2006 įtvirtintos taisyklės dėl gaminių, kurie papildyti vitaminais, ženklinimo, pristatymo ir reklamavimo, bet neregamentuojamos

sudedamųjų dalių nuorodos. Šiuo klausimu teismas padarė išvadą, kad nėra jokios nuostatos, pagal kurią būtų draudžiama produkto sudedamųjų dalių sąraše nurodyti pavadinimus „vitaminas A“ ir „vitaminas D“.

21. Pirmosios instancijos teismo sprendimą Vengrijos valdžios institucija apskundė *Kúria* (Aukščiausiasis Teismas, Vengrija). Kasaciniame skunde ji teigia, kad, pirma, pagal Reglamentą Nr. 1169/2011 reikalaujama maisto produktų etiketėse nurodyti kiekvienos juos sudarančios sudedamosios dalies „specifinį pavadinimą“ ir, antra, kalbant apie tokias sudedamąsias dalis, kaip vitaminai A ir D, „specifinis pavadinimas“ yra Reglamente Nr. 1925/2006 nurodyta vitamino formulė. Ši institucija taip pat pažymi, kad maisto produkto sudėtyje naudojamos formulės svarbios dėl metodologinių ir technologinių matavimo priežasčių, siekiant atlikti analitinį maisto produktų tyrimą.

22. *Kúria* (Aukščiausiasis Teismas) mano, kad šioje byloje reikia atsakyti į klausimą, ką reiškia sąvoka „specifinis pavadinimas“, kaip ji turėtų būti suprantama taikant Reglamento Nr. 1169/2011 18 straipsnio 2 dalį, ypač kalbant apie vitaminus, kuriais papildomi maisto produktai. Minėto teismo nuomone, tai, kad taikomuose teisės aktuose nėra sąvokos „specifinis pavadinimas“ apibrėžties, sukelia sunkumų ją aiškinant, ir tai patvirtina nevienoda gamintojų ir platintojų, administracinių institucijų ir teismų taikoma praktika.

23. Šiomis aplinkybėmis *Kúria* (Aukščiausiasis Teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar [Reglamento Nr. 1169/2011] nuostatos, konkrečiai jo 18 straipsnio 2 dalis, turi būti aiškinamos taip, kad pagal jas, kai maisto produktai papildomi vitaminais, nurodant maisto produktų sudedamąsias dalis, be vitaminų pavadinimų, taip pat reikia įtraukti jų nuorodas pagal vitaminų formules, kuriomis galima papildyti maisto produktus?“

24. Prašymas priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismo kancelijai buvo pateiktas 2020 m. spalio 21 d. Rašytines pastabas pateikė Kroatijos Respublika, Vengrija ir Europos Komisija. Šioje byloje posėdžio nebuvo surengta. Vis dėlto ginčo šalys ir įstojusios į bylą šalys raštu atsakė į 2021 m. birželio 29 d. Teisingumo Teismo pateiktus klausimus.

IV. Analizė

25. Savo prejudiciniu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nori išsiaiškinti, ar Reglamentą Nr. 1169/2011, visų pirma jo 18 straipsnio 2 dalį, reikia aiškinti taip, kad, kai maisto produktas papildytas vitaminais, sudedamųjų dalių sąraše, be vitaminų bendrinio pavadinimo⁴ (pavyzdžiui, „vitaminas A“ ir „vitaminas D“), turi būti nurodyta panaudota vitamino formulė, įtvirtinta Reglamento Nr. 1925/2006 II priede.

26. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pirmiausia daro prielaidą, kad tiek, kiek jo klausimas susijęs su Reglamento Nr. 1169/2011 18 straipsnio 2 dalies, nustatančios, kaip etiketėse turi būti nurodytos maisto produktų sudedamosios dalys, išaiškinimu, vitaminai patenka į sąvoką „sudedamoji dalis“, kaip ji apibrėžta šio reglamento 2 straipsnio 2 dalies f punkte.

⁴ Kadangi taikomuose teisės aktuose nėra tikslaus termino, šioje išvadoje toliau nurodant vitamino pavadinimą bendrine forma bus vartojamas terminas „bendrinis pavadinimas“.

27. Taigi pirmiausia glaustai išnagrinėsiu, ar vitaminams taikoma sąvoka „sudedamoji dalis“, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 1169/2011 2 straipsnio 2 dalies f punktą. Vėliau išnagrinėsiu, ar Reglamento Nr. 1169/2011 18 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad pagal ją, kai maisto produktas papildytas vitaminu, sudedamųjų dalių sąrašė, be vitamino bendrinio pavadinimo, turi būti nurodyta šio vitamino formulė.

A. Dėl vitaminų, kaip sudedamųjų dalių, kaip jos suprantamos pagal Reglamento Nr. 1169/2011 2 straipsnio 2 dalies f punktą

28. Remiantis Reglamento Nr. 1169/2011 2 straipsnio 2 dalies f punktu, „sudedamoji dalis“ iš esmės yra bet kokia medžiaga ar produktas arba bet koks sudėtinės sudedamosios dalies elementas, naudojamas maisto produktui gaminti arba ruošti ir liekantis galutiniam produkte. Atvirkščiai, Reglamento Nr. 1169/2011 2 straipsnio 2 dalies s punkte nustatyta, kad „maistinė medžiaga“ yra baltymai, angliavandeniai, riebalai, skaidulinės medžiagos, natris, vitaminai ir mineralai, išvardyti šio reglamento XIII priedo A dalies 1 punkte, ir medžiagos, kurios priklauso vienai iš tų kategorijų.

29. Iš to darytina išvada, kad, nors vitaminai Reglamente Nr. 1169/2011 tiesiogiai apibrėžti kaip maistinės medžiagos, lieka neaišku, ar juos taip pat galima laikyti sudedamosiomis dalimis, kaip jos suprantamos pagal šį reglamentą.

30. Šiuo klausimu pažymėtina, kad Teisingumo Teismas sąvoką „sudedamoji dalis“ jau išaiškino informaciją apie maistą reglamentuojančių Sąjungos teisės aktų kontekste. Sprendime *Bablok ir kt.*⁵ Teisingumo Teismas konstatavo, kad žiedadulkės maisto papilduose žiedadulkių pagrindu turi būti pripažįstamos „ingredientu“ [arba „komponentu“] Direktyvos 2000/13/EB⁶ 6 straipsnio 4 dalies a punkto prasme, „nes į juos pateko gaminant arba ruošiant“. Taigi Teisingumo Teismo naudotas standartas, pagal kurį nustatoma, ar medžiaga gali būti laikoma maisto produkto „sudedamąja dalimi“, buvo grindžiamas Direktyvos 2000/13 6 straipsnio 4 dalies a punkto antrąja dalimi, kurioje buvo nurodytas tos medžiagos naudojimas gaminant arba ruošiant maisto produktą.

31. Terminas „komponentas“ apibrėžtis pagal Direktyvos 2000/13 6 straipsnio 4 dalies a punktą su keliais papildymais yra iš esmės tokia pati kaip ir terminas „sudedamoji dalis“ apibrėžtis pagal Reglamento Nr. 1169/2011, pakeitusio minėtą direktyvą, 2 straipsnio 2 dalies f punktą. Taigi, mano nuomone, šioje byloje turėtų būti taikomas tas pats aiškinimas⁷.

32. Kaip Komisija aiškina savo pastabose, maistinė medžiaga gali būti naudojama ir maisto produktui gaminti, ir likti galutiniam produkte. Taip dažniausiai įvyksta tais atvejais, kai gaminant maisto produktus naudojamos medžiagos yra grynos ar beveik grynos maistinės medžiagos, pvz., cukrus, druska ar net vitaminai, ir tokiu atveju jos patenka į sąvoką „sudedamoji dalis“, kaip ji suprantama pagal Reglamentą Nr. 1169/2011.

⁵ 2011 m. rugsėjo 6 d. sprendimas (C-442/09, EU:C:2011:541, 74 punktas).

⁶ 2000 m. kovo 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl valstybių narių įstatymų, reglamentuojančių maisto produktų ženklinimą, pateikimą ir reklamavimą, derinimo (OL L 109, 2000, p. 29; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 5 t., p. 75).

⁷ Taip pat žr. Reglamento Nr. 1169/2011 18 straipsnio 1 dalį, kurioje nustatyta, kad į sudedamųjų dalių sąrašą „įtraukiamos visos maisto produkto sudedamosios dalys pagal svorį mažėjančia tvarka, nustatytą tada, kai jos buvo naudojamos maisto produktui gaminti“ (išskirta mano).

33. Galiausiai išskirtinis šioje byloje nagrinėjamų produktų, kurie yra vitaminais papildyti maisto produktai, bruožas yra tas, kad vitaminai kaip atskira medžiaga įdedami gaminant maisto produktą, siekiant jį praturtinti ir sustiprinti jo maistines savybes⁸. Tai ypač pasakytina kalbant apie maisto papildus, Direktyvoje 2002/46/EB⁹ apibrėžiamus kaip maisto produktai, kurie vieni arba derinyje su kitomis medžiagomis iš esmės yra koncentruotas maistinių medžiagų šaltinis. Šioje direktyvoje nustatyta, kad tik jos I priede nurodyti vitaminai ir mineralinės medžiagos gali būti „naudojami maisto papildams gaminti“¹⁰; iš to matyti, kad sudedamosios dalies sąvoka, kaip ją išaiškino Teisingumo Teismas, apima abi šias medžiagos rūšis.

34. Darytina išvada, kad terminų „sudedamoji dalis“ ir „maistinė medžiaga“ taikymo sritis, apibrėžta atitinkamai Reglamento Nr. 1169/2011 2 straipsnio 2 dalies f ir s punktuose, gali sutapti.

35. Pažymėtina, kad sudedamosios dalys ir maistinės medžiagos yra atskirtos tik Reglamento Nr. 1169/2011 7 straipsnio 1 dalies c punkte, kuriame nurodyta, kad informacija apie maistą neturi klaidinti, „ypač specialiai atkreipiant dėmesį į tam tikrų *sudedamųjų dalių ir (arba) maistinių medžiagų* buvimą ar nebuvimą“¹¹. Vis dėlto galima paaiškinti, kad šiuo atskyrimu parodoma, jog ne visos sudedamosios dalys yra maistinės medžiagos, nes pirmoji iš šių dviejų kategorijų yra platesnė už antrąją, bet tai nereiškia, kad pačios maistinės medžiagos tam tikrais atvejais negali būti sudedamosios dalys.

36. Iš tiesų tais atvejais, kai tokia maistinė medžiaga, kaip vitaminas, yra ir maisto produkto sudedamoji dalis, ją produkto etiketėje nurodant kaip maistinę medžiagą arba kaip sudedamąją dalį vartotojams suteikiama skirtinga informacija. Sudedamųjų dalių sąrašą vartotojui pateikiama informacija apie tai, kad vitaminas yra galutinio maisto produkto sudėtyje, o iš maistingumo deklaracijos vartotojas gali sužinoti konkretų vitamino kiekį maisto produkte, atsižvelgiant į referencinį vartojimo kiekį.

37. Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, darau išvadą, kad nors maistinės medžiagos ne visada yra sudedamosios dalys, jos gali tokios būti tais atvejais, kai yra naudojamos maisto produktui gaminti ar ruošti. Taigi reikia įvertinti kiekvieną konkretų atvejį. Vis dėlto tokiomis aplinkybėmis, kokios susiklostė šioje byloje, susijusioje su vitaminais papildytais maisto produktais, šiuos vitaminus reikia laikyti sudedamosiomis dalimis, kaip jos suprantamos pagal Reglamento Nr. 1169/2011 2 straipsnio 2 dalies f punktą.

B. Dėl privalomo vitaminų formulių nurodymo sudedamųjų dalių sąrašė

38. *Kúria* (Aukščiausiasis Teismas) prašo Teisingumo Teismo išaiškinti Reglamento Nr. 1169/2011 18 straipsnio 2 dalį. Konkrečiai kalbant, jis nori sužinoti, ar šioje nuostatoje vartojama sąvoka „specifinis pavadinimas“ tais atvejais, kai papildomas vitaminas naudojamas kaip maisto produkto sudedamoji dalis, turi būti suprantama kaip nurodanti tik jo bendrinį pavadinimą, ar jo bendrinį pavadinimą kartu su to vitamino formule, pateikta Reglamento Nr. 1925/2006 II priede.

⁸ Dėl šio klausimo žr. Reglamento Nr. 1925/2006 3 straipsnio 2 dalį.

⁹ 2002 m. birželio 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su maisto papildais, suderinimo (OL L 183, 2002, p. 51; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 29 t., p. 490). Visų pirma žr. jos 2 straipsnio a punktą.

¹⁰ Direktyvos 2002/46 4 straipsnis. Išskirta mano.

¹¹ Išskirta mano.

39. Pirmiausia turiu priminti hermeneutikos taisykles, kuriomis privaloma naudotis aiškinant Sąjungos teisės nuostatą. Remiantis suformuota jurisprudencija, reikia atsižvelgti ne tik į jos tekstą, bet ir į kontekstą bei teisės akto, kuriame ji įtvirtinta, tikslus¹². Šioje byloje atlikusi Reglamento Nr. 1169/2011 aiškinimą pagal jo tekstą, kontekstą ir tikslus manau, kad vitaminais papildyto maisto produkto sudedamųjų dalių sąrašė kartu su vitamino bendriniu pavadinimu nereikia nurodyti Reglamente Nr. 1925/2006 konkrečiai apibrėžtos to vitamino formulės.

1. Aiškinimas pagal tekstą

40. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo užduotas klausimas susijęs ne tik su Reglamento Nr. 1169/2011, bet ir su Reglamente Nr. 1925/2006, kurio I ir II prieduose atitinkamai išvardijami vitaminų, kuriais galima papildyti maisto produktus, pavadinimai jų bendrine forma ir konkrečios vitaminų formulės, kurios gali būti naudojamos kaip šių vitaminų šaltinis, nuostatų formuluotėmis.

41. Reglamento Nr. 1169/2011 18 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad sudedamųjų dalių sąrašė sudedamosios dalys turi būti nurodytos pateikiant jų „specifinį pavadinimą“, laikantis šio reglamento 17 straipsnyje nustatytų taisyklių¹³. Reglamento Nr. 1169/2011 17 straipsnio 1 dalyje, kuri tokiu atveju analogiškai taikoma sudedamosioms dalims, iš esmės nustatyta, kad maisto produkto sudedamosios dalies pavadinimas turi būti jos „teisinis pavadinimas“ arba, jei tokio nėra, jos „įprastinis pavadinimas“. Tuomet lieka neaišku, ar Reglamento Nr. 1925/2006 II priede išvardytos vitaminų formulės yra tokių vitaminų „teisiniai“, ar „įprastiniai“ pavadinimai.

42. Reglamento Nr. 1169/2011 17 straipsnio 1 dalyje nėra tiesioginės šių dviejų pavadinimų kategorijų apibrėžties. Vis dėlto ši nuostata susijusi su apibrėžtimis, kurios taikomos pagal šio reglamento 2 straipsnio 2 dalies n ir o punktus, įtvirtinančius terminų „teisinis pavadinimas“ ir „įprastinis pavadinimas“ reikšmę. Nors tame straipsnyje abiejose apibrėžtyse kalbama apie maisto produktų pavadinimus, atsižvelgiant į Reglamento Nr. 1169/2011 17 straipsnio 1 dalį ir 18 straipsnio 2 dalį, jas reikėtų suprasti taip, kad jos taikomos ir sudedamųjų dalių pavadinimams.

a) Vitaminų formulės kaip jų teisiniai pavadinimai

43. Remiantis Reglamento Nr. 1169/2011 2 straipsnio 2 dalies n punktu, kuris analogiškai taikomas sudedamosioms dalims, terminas „teisinis pavadinimas“ iš esmės reiškia pavadinimą, nustatytą joms taikomose Sąjungos nuostatose. Tik jei tokių Sąjungos nuostatų nėra, jis reiškia įstatymuose ir kituose teisės aktuose, taikomuose valstybėje narėje, kurioje maisto produktas parduodamas galutiniam vartotojui, numatytą pavadinimą.

44. Reglamento Nr. 1925/2006 II priede pateiktas vitaminų formulių, kuriomis gali būti papildyti maisto produktai, sąrašas, atrodo, patvirtina argumentą, jog šios formulės yra Sąjungos teisės aktuose nustatyti šių vitaminų pavadinimai, taigi jų teisiniai pavadinimai. Vis dėlto, mano nuomone, toks aiškinimas neatitinka Reglamento Nr. 1925/2006 teksto.

45. Reglamentas Nr. 1925/2006, kaip nurodyta jo 1 straipsnyje, suderina valstybių narių teisės aktų nuostatas, susijusias su maisto produktų papildymu vitaminais ir mineralais bei kitomis medžiagomis. Visų pirma šio reglamento 7 straipsnyje įtvirtintos taisyklės dėl vitaminais ir

¹² 2016 m. lapkričio 16 d. Sprendimas *Hemming ir kt.* (C-316/15, EU:C:2016:879 27 punktas ir nurodyta jurisprudencija).

¹³ Reglamento Nr. 1169/2011 18 straipsnio 2 dalis taip pat nurodo to paties reglamento VI priedą. Vis dėlto šioje byloje šis priedas nėra reikšmingas.

mineralais papildytų maisto produktų ženklavimo, pristatymo ir reklamavimo. Nepaisant to, šiame straipsnyje nereglamentuojamos sudedamųjų dalių nuorodos, kurios patenka išimtinai į Reglamento Nr. 1169/2011 taikymo sritį¹⁴.

46. Pažymėtina, kad ši byla skiriasi nuo šiuo metu Teisingumo Teisme nagrinėjamos bylos *Tesco Stores ČR* (C-881/19). Toje byloje nagrinėjamas sudėtinės sudedamosios dalies pavadinimo nurodymas maisto produkto etiketėje pagal Reglamentą Nr. 1169/2011 konkrečiai Direktyvoje 2000/36/EB¹⁵, susijusioje su šokolado produktais, nustatyta forma. Neseniai paskelbtoje savo išvadoje¹⁶ generalinis advokatas E. Tanchev konstatavo, kad aptariamo maisto produkto sudėtyje esanti sudėtinė sudedamoji dalis turi teisinį pavadinimą, kaip jis apibrėžtas Reglamento Nr. 1169/2011 2 straipsnio 2 dalies n punkte. Darydamas tokią išvadą jis teisingai pažymi, kad Direktyvos 2000/36 3 straipsnyje tiesiogiai nustatyta, jog taikant Reglamentą Nr. 1169/2011¹⁷ „[produktų] prekių pavadinimais, surašytais [jos] I priede, galima <...> žymėti prekiaujant tik tame priede aprašytais produktais“. Taigi, generalinio advokato nuomone, šis pavadinimas turi būti nurodytas privalomai pateikiamame sudedamųjų dalių sąrašė.

47. Atvirkščiai, kaip šioje byloje pripažino Komisija, nei Reglamente Nr. 1925/2006, nei Reglamente Nr. 1169/2011 nenustatyta, kad pirmojo iš šių reglamentų I ir II prieduose nurodyti pavadinimai turėtų būti privalomai nurodyti produktų, papildytų vitaminais ir mineralais, etiketėse. Taigi, vertinant pažodžiui, jų negalima laikyti vitaminų, kuriais papildomi maisto produktai, teisiniais pavadinimais.

b) Vitaminų bendriniai pavadinimai kaip jų įprastiniai pavadinimai

48. Kalbant apie papildomą terminą „įprastinis pavadinimas“, kaip nurodoma Reglamento Nr. 1169/2011 2 straipsnio 2 dalies o punkte, taip pat analogiškai taikomame sudedamosioms dalims, reikia pažymėti, kad jis reiškia pavadinimą, kuris valstybės narės, kur maisto produktas parduodamas, vartotojams yra priimtinas ir kurio nereikia išsamiau aiškinti.

49. Remiantis visuotinai žinoma informacija, bendrine forma pateiktas vitamino pavadinimas, pavyzdžiui, „vitaminas A“ arba „vitaminas D“, įprastinio pavadinimo apibrėžtį atitinka labiau nei vitamino formulės pavadinimas, nes bendrinio vitamino pavadinimu ši medžiaga vadinama kasdienėje kalboje. Nė viena iš Teisingumo Teisme nagrinėjamos bylos šalių tokiai išvadai neprieštarauja.

50. Vis dėlto būtų galima teigti, kad tais atvejais, kai vitamino formulę vartotojai atpažįsta, ji turėtų būti laikoma jo įprastiniu pavadinimu, taigi turėtų būti nurodyta produkto sudedamųjų dalių sąrašė. Vis dėlto vartotojai paprastai neatpažįsta Reglamento Nr. 1925/2006 II priede išvardytų cheminių formulių, pvz., pirma, „retinolio“, „retinilo acetato“, „retinilo palmitato“ ir „beta-karoteno“, ir, antra, „cholecalciferolio“ ir „ergocalciferolio“, kaip pavadinimų, atitinkamai žyminčių vitaminus A ir D. Taigi, nors pagal bendrą taisyklę niekada negalima atmesti konkrečių atvejų analizės, Reglamento Nr. 1925/2006 II priede nurodytos vitaminų formulės nėra tų

¹⁴ Žr. Reglamento Nr. 1169/2011 1 straipsnio 3 dalį.

¹⁵ 2000 m. birželio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl žmonėms vartoti skirtų kakavos ir šokolado produktų (OL L 197, 2000, p. 19; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 25 t., p. 431).

¹⁶ Generalinio advokato E. Tanchev išvada byloje *Tesco Stores ČR* (C-881/19, EU:C:2021:830, 51, 52 ir 54 punktai).

¹⁷ Direktyvos 2000/36 3 straipsnyje pateikta nuoroda į 1978 m. gruodžio 18 d. Tarybos direktyvą 79/112/EEB dėl valstybių narių teisės aktų, susijusių su maisto produktų ženklinimu ir pateikimu ir jų reklama (OL L 33, 1979, p. 1), dabar turėtų būti suprantama kaip nuoroda į Reglamentą Nr. 1169/2011.

vitaminų įprastiniai pavadinimai. Taip pat nėra pagrindo konstatuoti, kad įprastinį pavadinimą sudaro konkretaus papildomo vitamino bendrinio pavadinimo ir atitinkamos vitamino formulės kombinacija.

51. Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, ir išnagrinėjusi susijusių Reglamento Nr. 1169/2011 ir Reglamento Nr. 1925/2006 nuostatų tekstą, darau išvadą, kad vitamino bendrinis pavadinimas yra jo įprastinis pavadinimas, taigi tai yra jo „specifinis pavadinimas“, kaip jis suprantamas pagal pirmojo reglamento 18 straipsnio 2 dalį.

2. Aiškinimas pagal kontekstą

52. Sąjungos nuostatos pažodinis aiškinimas, grindžiamas tik jos formuluotėmis, gali pasikeisti šią nuostatą įvertinus atsižvelgiant į jos kontekstą ir ją išaiškinus paisant Sąjungos teisės nuostatų visumos¹⁸. Šioje byloje Teisingumo Teismas turi nuspręsti, ar Reglamento Nr. 1169/2011 18 straipsnio 2 dalies teksto aiškinimas, kurį išdėsčiau pirma pateiktuose šios išvados punktuose, patvirtinamas šią nuostatą susiejant su kitais reikšmingais to paties reglamento straipsniais, nagrinėjant sisteminę atitiktį. Taigi Teisingumo Teismas turi išsiaiškinti, ar siūlomas Reglamento Nr. 1169/2011 teksto aiškinimas taip pat patvirtinamas jį susiejant su kitomis reikšmingomis Sąjungos teisės aktų, reglamentuojančių maisto produktus, normomis.

a) Sisteminė atitiktis: sudedamųjų dalių sąrašas ir maistingumo deklaracija

53. Pažymėtina, kad Reglamento Nr. 1169/2011 9 straipsnio 1 dalyje, kurioje nustatomas reikalavimas pristatant maisto produktą pateikti sudedamųjų dalių sąrašą, taip pat reikalaujama pateikti maistingumo deklaraciją. Kaip jau minėta, šiais dviem reikalavimais siekiama skirtingų tikslų ir vartotojams pateikiama skirtinga informacija. Sudedamųjų dalių sąraše pateikiama informacija apie maisto produkto sudėtį¹⁹, o maistingumo deklaracijoje smulkiai nurodoma maisto produkto energetinė vertė ir tam tikros jame esančios maistinės medžiagos, svarbios visuomenės sveikatai²⁰.

54. Konkrečiau kalbant, maistingumo deklaracijoje turi būti nurodyta energetinė vertė ir maistingųjų medžiagų, pvz., riebalų, sočiųjų riebalų rūgščių, angliavandenių, cukraus, baltymų ir druskos, kiekis²¹. Kitos Reglamento Nr. 1169/2011 XIII priedo A dalies 1 punkte nurodytos maistingosios medžiagos, pvz., vitaminai, maistingumo deklaracijoje gali būti nurodytos savo nuožiūra²². Vis dėlto šiame sąraše vitaminai nurodomi vartojant jų bendrinius pavadinimus, o ne jų formules.

55. Savo analizės pirmoje dalyje padariau išvadą, kad, kalbant apie maisto produktus, papildytus vitaminais, galima konstatuoti, jog pastariesiems taikoma ir „sudedamosios dalies“, ir „maistingosios medžiagos“ sąvoka, kaip jos apibrėžtos Reglamento Nr. 1169/2011 2 straipsnio 2 dalies f ir s punktuose. Dabar turėčiau šią išvadą papildyti pastaba, kad, mano nuomone, nėra sisteminio argumento, kuriuo remiantis būtų galima įžvelgti Sąjungos

¹⁸ 1982 m. spalio 6 d. Sprendimas *Cilfit ir kt.* (283/81, EU:C:1982:335, 20 punktas).

¹⁹ Reglamento Nr. 1169/2011 18 straipsnio 1 dalis.

²⁰ Reglamento Nr. 1169/2011 36 konstatuojamoji dalis.

²¹ Reglamento Nr. 1169/2011 30 straipsnio 1 dalis.

²² Reglamento Nr. 1169/2011 30 straipsnio 2 dalis.

teisės aktų leidėjo ketinimą nustatyti, kad vitaminai maistingumo deklaracijoje turėtų būti nurodyti vartojant jų bendrinius pavadinimus, o sudedamųjų dalių sąraše – jų bendrinių pavadinimų ir vitaminų formulių, nurodytų Reglamente Nr. 1925/2006, kombinaciją.

56. Vis dėlto Kroatijos vyriausybė ir Komisija teigia: kadangi sudedamųjų dalių sąrašas ir maistingumo deklaracija atlieka skirtingas, bet viena kitą papildančias funkcijas, Reglamentas Nr. 1169/2011 būtų taikomas nuosekliau ir tiksliau jį aiškinant taip, kad sudedamųjų dalių sąraše reikalaujama pateikti konkretesnę, o maistingumo deklaracijoje – bendresnę informaciją. Vis dėlto tokiai nuomonei dėl vitaminais papildytų maisto produktų būtų galima pritarti tik tuo atveju, jeigu ją bent iš dalies patvirtintų Reglamento Nr. 1169/2011 ir (arba) Reglamento Nr. 1925/2006 teksto aiškinimas; bet, kaip jau įrodžiau, taip nėra. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad nuostatą būtina aiškinti atsižvelgiant į kontekstą, jeigu tekstas dviprasmiškas arba aiškinamas tiesiogiai būtų beprasmiškas²³, bet tokiu atveju tos nuostatos tekstas negali būti performuluotas taip, kad būtų pakenkta teisiniam tikrumui ir nuspėjamumui²⁴.

57. Be to, norėčiau atkreipti Teisingumo Teismo dėmesį į Reglamento Nr. 1169/2011 VII priedo C dalį, susijusią su maisto priedais ir maisto fermentais, kurie yra dar viena sudedamųjų dalių, kaip jos suprantamos pagal šio reglamento 2 straipsnio 2 dalies f punktą, rūšis. Iš esmės pagal šią Reglamento Nr. 1169/2011 VII priedo dalį tam tikri maisto priedai ir maisto fermentai, kurie priskiriami vienai iš joje išvardytų kategorijų, turi būti nurodomi pagal tos kategorijos pavadinimą, o po jo turi būti nurodytas specifinis pavadinimas arba, jei tinkama, E numeris. Darytina išvada, kad, priešingai nei maisto priedų ir maisto fermentų atveju, Sąjungos teisės aktų leidėjas vitaminų bendrinės formos nelaikė sudedamųjų dalių kategorija, o vitaminų formulių – jų specifiniu pavadinimu, kaip savo pastabose tvirtina į bylą įstojusios šalys. Neišvengiamai reikia suprasti, kad jeigu taip nebūtų, Reglamente Nr. 1169/2011 vitaminų atžvilgiu būtų įtvirtinta nuostata, analogiška šio reglamento VII priedo C daliai.

b) Reglamentas Nr. 1169/2011 Sąjungos teisės aktų, reglamentuojančių maisto produktus, kontekste

58. Šioje byloje, susijusioje su vitaminais papildytais maisto produktais, atsiranda poreikis Reglamentą Nr. 1169/2011 nagrinėti atsižvelgiant į Reglamentą Nr. 1925/2006, kuriame, kaip jau minėta, išvardijami vitaminų, kuriais gali būti papildyti maisto produktai, pavadinimai ir jų formulės.

59. Jau nurodžiau, kad aiškinant Reglamento Nr. 1925/2006 tekstą nepadaroma išvada, jog tais atvejais, kai maisto produktai papildomi vitaminais, turi būti kombinuotai nurodomas jų bendrinis pavadinimas ir formulė. Dabar norėčiau pažymėti, kad Reglamento Nr. 1925/2006 II priede pateiktas vitaminų formulių sąrašas buvo jau pirmojoje jo redakcijoje, kuri priimta 2006 metais. Jeigu Sąjungos teisės aktų leidėjas ketino nustatyti, kad vitaminai, kuriais papildomi maisto produktai, būtų nurodyti pateikiant ir vitaminų formules, būtų pagrįsta manyti, kad 2011 metais priimant Reglamentą Nr. 1169/2011, siekiant teisės normų nuoseklumo, jame būtų atsiradęs konkretus tai įtvirtinantis teiginys ar nuostata.

²³ Žr. generalinio advokato M. Bobek išvadą byloje *European Federation for Cosmetic Ingredients* (C-592/14, EU:C:2016:179, 37 punktas ir nurodyta jurisprudencija).

²⁴ Žr. Reglamento Nr. 1169/2011 9 ir 11 konstatuojamąsias dalis, kuriose tiesiogiai nurodomas vartotojų ir suinteresuotųjų subjektų teisinis tikrumas.

60. Be to, reikėtų atkreipti dėmesį į tą faktinę aplinkybę, kad priimdamas Reglamentą Nr. 1169/2011 Sąjungos teisės aktų leidėjas paaikškino, kokia informacija turi būti pateikta nurodant duomenis apie vitaminais ir mineralinėmis medžiagomis papildytų produktų maistingumą. Tai jis padarė šio reglamento 50 straipsnyje, kuriuo buvo iš dalies pakeista Reglamento Nr. 1925/2006 7 straipsnio 3 dalis, joje nustatydamas, kad tokių produktų maistingumo deklaracijoje turi būti pateikti Reglamento Nr. 1169/2011 30 straipsnio 1 dalyje nurodyti duomenys. Taigi ir vėl būtų pagrįsta manyti, kad tuo atveju, jeigu Sąjungos teisės aktų leidėjas būtų norėjęs įtvirtinti reikalavimą, kad sudedamųjų dalių sąraše vitaminai, kuriais papildyti maisto produktai, būtų nurodyti ne tik vartojant jų bendrinį pavadinimą, bet ir nurodant šių vitaminų formules, jis galėjo Reglamentu Nr. 1169/2011 iš dalies pakeisti Reglamentą Nr. 1925/2006 taip, kaip buvo padaryta reglamentuojant maistingumo deklaracijoje pateiktiną informaciją.

61. Šiomis aplinkybėmis manau, kad Reglamentas Nr. 1169/2011, nagrinėjamas atsižvelgiant į Reglamentą Nr. 1925/2006, negali būti aiškinamas taip, kad juo reikalaujama vitaminus, kuriais papildyti maisto produktai, sudedamųjų dalių sąraše nurodyti pateikiant jų formulių pavadinimus.

62. Siekdama išsamumo norėčiau aptarti išsamius Kroatijos vyriausybės ir Komisijos pastabose pateiktus argumentus dėl Reglamento Nr. 1169/2011 18 straipsnio 2 dalies aiškinimo, atsižvelgiant į Direktyvą 2002/46.

63. Iš tiesų abi šios į bylą įstojusios šalys nurodo minėtos direktyvos II priedą, kuriame išvardijami vitaminai, galintys būti naudojami maisto papildų gamybai, ir jame kaip foliato, arba folio rūgšties, šaltinis nurodyta „(6S)-5-metiltetrahidrofolinė rūgštis, gliukozamino druska“²⁵, taip pat „pteroilmonoglutamato rūgštis“ ir „kalcio-L-metilfoliatas“. Jos pažymi, kad vadovaujantis Įgyvendinimo sprendimu 2014/154/ES²⁶ ir Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2017/2470²⁷ „(6S)-5-metiltetrahidrofolinė rūgštis, gliukozamino druska“ ant maisto produktų, kurių sudėtyje jos yra, turi būti nurodyta pateikiant jos vitamino formulę. Taigi, jeigu būtų aiškinama, kad pagal Reglamentą Nr. 1169/2011 nereikalaujama nurodyti vitaminų formulių, maisto produktai, kurių sudėtyje yra „pteroilmonoglutamato rūgšties“ ir „kalcio-L-metilfoliato“, būtų ženklinami vartojant bendrinius pavadinimus „foliatas“ ar „folio rūgštis“. Atvirkščiai, „(6S)-5-metiltetrahidrofolinė rūgštis, gliukozamino druska“ būtų nurodoma pateikiant jos formulę, nors šios visos trys medžiagos priklauso tai pačiai vitaminų kategorijai.

64. Manau, kad šis argumentas nereikšmingas aiškinant Reglamentą Nr. 1169/2011. Visų pirma, remiantis normų hierarchijos principu, Komisijos priimtas įgyvendinimo sprendimas ar įgyvendinimo reglamentas negali nulemti to, kaip pagal kontekstą turi būti aiškinamas Parlamento ir Tarybos priimtas Reglamentas Nr. 1169/2011.

65. Antra, minėtas į bylą įstojusių šalių pateiktas argumentas nesusijęs su šioje byloje nagrinėjamu klausimu dėl vitaminų, kuriais papildomi maisto produktai, nurodymo sudedamųjų dalių sąraše, kuris turi būti sprendžiamas aiškinant Reglamentą Nr. 1169/2011 kartu su Reglamentu

²⁵ 2015 m. kovo 12 d. Komisijos reglamentas (ES) 2015/414, kuriuo dėl (6S)-5-metiltetrahidrofolinės rūgšties, gliukozamino druskos, naudojamos maisto papildams gaminti, iš dalies keičiama Direktyva 2002/46/EB (OL L 68, 2015, p. 26).

²⁶ 2014 m. kovo 19 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 258/97 leidžiama pateikti rinkai (6S)-5-metiltetrahidrofolinę rūgštį, gliukozamino druską, kaip naują maisto sudedamąją dalį (OL L 85, 2014, p. 10).

²⁷ 2017 m. gruodžio 20 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2015/2283 dėl naujų maisto produktų nustatomas Sąjungos naujų maisto produktų sąrašas (OL L 351, 2017, p. 72).

Nr. 1925/2006. Atvirkščiai, jis susijęs su klausimu dėl maisto papildų sudedamųjų dalių nurodymo, kuris turi būti nagrinėjamas aiškinant Reglamentą Nr. 1169/2011 kartu su Direktyva 2002/46.

66. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad Reglamentas Nr. 1169/2011, remiantis jo 1 straipsnio 3 dalimi ir 6 straipsniu, tikrai taikomas galutiniam vartotojui skirtiems maisto produktams. Taigi Teisingumo Teismas turi turėti omenyje, kad Reglamento Nr. 1169/2011 nuostatų, visų pirma jo 18 straipsnio 2 dalies, aiškinimas gali turėti poveikį reikalavimams, taikomiems visų maisto produktų sudedamųjų dalių sąrašams. Nepaisant to, kalbant apie konkrečių maisto produktų sudedamųjų dalių pavadinimus, Reglamentas Nr. 1169/2011 turi būti aiškinamas ne atskirai, o kartu su kitu Sąjungos teisės aktu, kuris nuo kitų gali skirtis formuluotėmis, taikymo sritimi ir tikslais. Tokiomis aplinkybėmis Reglamento Nr. 1169/2011 18 straipsnio 2 dalies aiškinimas, atsižvelgiant į konkretų aptariamą maisto produktą, gali sukelti skirtingas pasekmes, bet manau, kad tai nedaro poveikio nuosekliam šios nuostatos taikymui atsižvelgiant į Sąjungos aktus, reglamentuojančius maisto produktus.

67. Dėl šios bylos pažymėtina, kad net jeigu daroma prielaida, jog aiškinant Reglamento Nr. 1169/2011 18 straipsnio 2 dalį kartu su Direktyva 2002/46 dėl maisto papildų²⁸ gali būti atsižvelgiama į įstojusių į bylą šalių nurodytą įgyvendinimo sprendimą ar įgyvendinimo reglamentą, tai negali nulemti to paties straipsnio aiškinimo atsižvelgiant į Reglamentą Nr. 1925/2006 dėl vitaminais papildytų maisto produktų. Toliau šioje išvadoje tvirtinsiu, kad teleologiniu požiūriu Reglamento Nr. 1169/2011 18 straipsnio 2 dalį šių dviejų maisto produktų atžvilgiu reikia aiškinti skirtingai, visų pirma atsižvelgiant į abiem šiais atvejais vartotojams reikalingą informaciją²⁹.

68. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Reglamentą Nr. 1169/2011 aiškinant pagal kontekstą, negalima padaryti kitokios išvados nei ši reglamentą aiškinant pagal jo tekstą, kaip išdėstyta šios išvados 51 punkte. Iš tiesų toks aiškinimas patvirtina nuomonę, kad maisto produktą papildžius vitaminais sudedamųjų sąraše nereikia nurodyti nei tokio vitamino bendrinio pavadinimo, nei jo formulės.

3. *Teleologinis aiškinimas*

69. Remiantis Teisingumo Teismo jurisprudencija³⁰, Reglamento Nr. 1169/2011 tikslas, kaip nurodyta jo 1 straipsnio 1 dalyje, yra užtikrinti aukšto lygio vartotojų apsaugą, susijusią su informacija apie maistą, tuo pačiu metu užtikrinant sklandų vidaus rinkos veikimą³¹. Siekiant šio tikslo, reglamente taip pat atsižvelgiama į skirtingą vartotojų suvokimą ir jų informacijos poreikį. Iš Reglamento Nr. 1169/2011 3 straipsnio 1 dalies, taip pat iš šio reglamento 3 ir 4 konstatuojamųjų dalių, į kurias reikia atsižvelgti aiškinant minėtą nuostatą, matyti, kad vartotojams turi būti sudarytos sąlygos rinktis turint pakankamai informacijos, visų pirma atsižvelgiant, be kita ko, į sveikatos aspektus.

70. Kaip paaikšinsiu toliau, kalbant apie vitaminus, kuriais papildomi maisto produktai, abejoju, ar tai, kad sudedamųjų dalių sąraše, be vitamino bendrinio pavadinimo, būtų nurodyta jo formulė, galėtų padėti pasiekti Reglamento Nr. 1169/2011 tikslų. Tai man tampa ypač akivaizdu vertinant vartotojų suvokimą ir jų informacijos poreikį, kaip nustatyta šio reglamento 1 straipsnio

²⁸ Dėl šio klausimo žr. Direktyvos 2002/46 6 straipsnio 3 dalies a punktą.

²⁹ Žr. šios išvados 79 ir 80 punktus.

³⁰ 2019 m. lapkričio 12 d. Sprendimas *Organisation juive européenne ir Vignoble Psagot* (C-363/18, EU:C:2019:954, 52 ir 53 punktai).

³¹ Taip pat žr. Reglamento Nr. 1925/2006 1 straipsnio 1 dalį.

1 dalyje. Vis dėlto manau, kad Reglamente Nr. 1169/2011 nėra elementų, kurie būtini siekiant padaryti galutinę išvadą dėl klausimo, ar sudedamųjų dalių sąrašė nurodžius vitaminų formules vartotojams būtų sudarytos geresnės sąlygos rinktis turint pakankamai informacijos, kaip to siekiama šiuo reglamentu. Taigi, mano nuomone, tokį įvertinimą reikia atlikti ne teisminio aiškinimo būdu, o teisėkūros priemonėmis.

a) Vartotojų suvokimas

71. Siekiant nustatyti iš Reglamento Nr. 1169/2011 kylančių su informacija apie maistą susijusių pareigų mastą, reikia atsižvelgti į „paprasto, pakankamai informuoto <...> ir protingai pastabaus bei nuovokaus <...> vartotojo“³² lūkesčius.

72. Mano nuomone, kaip jau pažymėjau šios išvados 50 punkte, paprastas vartotojas, kaip jį apibūdino Teisingumo Teismas, nebūtinai tokias formules, kaip „retinolis“, „retinilo acetatas“, „retinilo palmitatas“, „beta-karotenas“, „cholecalciferolis“ ar „ergocalciferolis“ – tiek pateiktas atskirai, tiek kartu su bendriniu pavadinimu – supras kaip atitinkamai nurodančias vitaminus A ir D. Priešingai, atrodo, kad paprasčiausiai nurodžius vitaminą A ir vitaminą D vartotojas lengviau supras, jog maisto produkto sudedamosios dalys yra šios medžiagos.

73. Reikėtų pažymėti, kad vienas iš Reglamento Nr. 1169/2011 tikslų yra sudaryti sąlygas galutiniams vartotojams rinktis turint pakankamai informacijos, todėl šiuo reglamentu siekiama užtikrinti, kad galutinis vartotojas lengvai suprastų maisto produkto etiketėje pateiktą informaciją. Pavyzdžiui, Reglamento Nr. 1169/2011 37 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad ženklinant maisto produktą vietoj atitinkamo maistingosios medžiagos termino „natris“ reikėtų vartoti terminą „druska“. Nors šioje konstatuojamojoje dalyje kalbama apie maistingumo deklaracijoje pateikiamą informaciją, tas pats turi būti taikytina ir nurodant medžiagas privalomame sudedamųjų dalių sąrašė. Vėl atrodo, kad minėtasis tikslas būtų lengviau pasiekiamas nurodant tik bendrinius vitaminų pavadinimus, o ne šių pavadinimų ir Reglamento Nr. 1925/2006 II priede išvardytų vitaminų formulių kombinacijas.

74. Tai taikytina net ir vertinant galimybę vitamino bendrinį pavadinimą sudedamųjų dalių sąrašė nurodyti kartu su jo šaltinio formule. Iš tiesų, kadangi Reglamente Nr. 1169/2011 sudedamųjų dalių sąrašas ir maistingumo deklaracija yra glaudžiai susiję, šiuose privalomuose duomenyse vitaminus nurodžius skirtingai, vartotojams maisto produkto etiketėje pateikta informacija gali tapti sunkiau suprantama. Kaip nurodyta Reglamento Nr. 1169/2011 26 konstatuojamojoje dalyje, reikėtų atkreipti dėmesį ir į tą aplinkybę, kad geras įskaitomumas turi didelę reikšmę siekiant padidinti galimybę, kad ženklinimo informacija darys poveikį ją skaitantiems asmenims, ir kad neįskaitoma informacija apie produktą yra viena iš pagrindinių vartotojų nepasitenkinimo maisto produktų etiketėmis priežasčių. Taigi negalima pernelyg išplėsti maisto produkto etiketėje pateikiamos informacijos apimtį, nes dėl to gali likti mažiau aiškumo ir būti pakenkta tikslams, kurių siekiama Reglamentu Nr. 1169/2011, visų pirma susijusiems su vartotojų suvokimu.

³² Žr. 1998 m. liepos 16 d. Sprendimą *Gut Springenheide ir Tusky* (C-210/96, EU:C:1998:369, 31 punktą) ir 2009 m. rugsėjo 10 d. Sprendimą *Severi* (C-446/07, EU:C:2009:530, 61 punktą).

b) Informacijos poreikis

75. Man taip pat kyla abejonių, ar, kalbant apie vitaminais papildytus maisto produktus, sudedamųjų dalių sąrašė nurodyti vitaminų formules būtų pagrįsta siekiant patenkinti vartotojų informacijos poreikį. Vis dėlto suprantu, kad dėl to, jog Reglamente Nr. 1169/2011 nėra aiškesnių nuostatų, mano abejonės išlieka subjektyvios.

76. Dėl šio klausimo norėčiau pažymėti, kad Reglamento Nr. 1169/2011 4 straipsnio 2 dalyje, kuri turi būti nagrinėjama kartu su jo 28 konstatuojamąja dalimi, nustatyta, kad nagrinėjant, ar reikia teikti privalomą informaciją apie maistą, būtina atsižvelgti į plačiai paplitusį didžiosios vartotojų daugumos poreikį gauti tam tikros jiems labai vertingos informacijos, arba į visuotinai pripažintą naudą vartotojui.

77. Dėl vitaminais papildytų maisto produktų, mano nuomone, pirmiausia pažymėtina, kad sudedamųjų dalių sąrašė nurodžius vitaminų formules nebūtų patenkinamas poreikis gauti labai vertingos informacijos, nes, kaip jau buvo minėta, Reglamento Nr. 1169/2011 II priede išvardytos formulės didžiajai daugumai vartotojų gali nebūti lengvai suprantamos.

78. Antra, negali būti konstatuojama, kad maisto produkto sudedamųjų dalių sąrašė privalomai nurodžius formules būtų suteikta visuotinai pripažinta nauda vartotojui. Dėl šio klausimo pripažįstu, kad, kaip teigia į bylą įstojusios šalys, vitaminai, atsižvelgiant į jų šaltinio formulę, gali atlikti skirtingas funkcijas. Vis dėlto šioje byloje nagrinėjami produktai yra įprasti maisto produktai, kurie papildomi nedideliu vitaminų kiekiu siekiant juos praturtinti ar sustiprinti jų maistines savybes. Taigi šių vitaminų poveikis, nepaisant jų formulės, yra nedidelis. Dėl to jie, pavyzdžiui, parduodami įprastose komercinės prekybos vietose, nepateikiant privalomo informacinio lapelio, ir jiems netaikomi konkretūs suvartojamo kiekio apribojimai.

79. Šiuo klausimu dėl palyginimo gali būti naudinga aptarti maisto papildus, dėl kurių Reglamento Nr. 1169/2011 18 straipsnio 2 dalis, mano nuomone, atsižvelgiant į vartotojų informacijos poreikius ir ją nagrinėjant kartu su Direktyva 2002/46, būtų aiškinama kitaip. Galiausiai iš minėtos direktyvos 2 straipsnio a punkto matyti, kad maisto papildai yra koncentruotas maistinių ar kitų medžiagų, įskaitant vitaminus, šaltiniai, turintys mitybos arba fiziologinį poveikį, ir kuriais prekiaujama dozuota forma, pvz., piliulėmis, tabletėmis, kapsulėmis ar dozuotais skysčio kiekiais. Jie yra skirti papildyti įprastam racionui, visų pirma kompensuoti mitybos trūkumams, palaikyti tinkamam suvartojamam tam tikrų maistingųjų medžiagų kiekiui ir padėti išlaikyti tam tikroms fiziologinėms funkcijoms.

80. Taigi, nors dėl vartotojų informacijos poreikio gali būti pagrįsta nurodyti vitaminų formules maisto papildų sudedamųjų dalių sąrašė, atsižvelgiant į skirtingas kiekvieno iš tų šaltinių atliekamas funkcijas ir konkretų maistinį ar fiziologinį poveikį, kurio siekia vartotojai, dėl tokio poreikio nėra būtina jų nurodyti vitaminais papildytų maisto produktų sudedamųjų dalių sąrašė, atsižvelgiant į nedidelį poveikį juos suvartojus.

81. Galiausiai turėčiau glaustai paminėti, kad informacijos poreikis nepagrindžia būtinybės vitaminais papildytų maisto produktų sudedamųjų dalių sąrašė nurodyti vitaminų formulių, todėl reikia atmesti Komisijos pateiktą argumentą, kad produktų etiketės be tokio ženklavimo klaidina vartotojus, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1169/2011 7 straipsnio 1 dalį.

c) *Įvertinimas Sąjungos teisės aktų leidėjui*

82. Reglamento Nr. 1169/2011 19 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad naujus privalomos informacijos apie maistą teikimo reikalavimus reikėtų nustatyti tik tiek, kiek tai yra būtina, vadovaujantis subsidarumo, proporcingumo ir tvarumo principais. Be to, kaip jau minėta, Reglamento Nr. 1169/2011 4 straipsnio 2 dalyje iš esmės nustatyta, kad vertinant privalomos informacijos apie maistą poreikį reikėtų atsižvelgti į plačiai paplitusį didžiosios vartotojų daugumos poreikį gauti tam tikros informacijos.

83. Iš to matyti, kad net darant prielaidą, jog pateikiant vitaminų bendrinių pavadinimų ir jų formulių kombinaciją būtų daromas teigiamas poveikis skatinant rinktis, kai turima pakankamai informacijos, toks įvertinimas pagal Reglamentą Nr. 1169/2011 turi būti atliekamas remiantis vartotojų suvokimu ir jų informacijos poreikiu, taip pat, *inter alia*, proporcingumo principu³³. Kadangi tokio aiškinimo negalima tvirčiau pagrįsti tekstu ir kontekstu, šio įvertinimo negalima atlikti vien remiantis teleologiniais argumentais, kaip iš esmės teigia į šią bylą įstojusios šalys, ir jį turėtų atlikti Sąjungos teisės aktų leidėjas.

84. Be to, pažymėtina, kad nors svarbiausias privalomos informacijos apie maistą reikalavimų tikslas yra sudaryti sąlygas vartotojams rinktis turint pakankamai informacijos ir saugiai vartoti maistą, Reglamento Nr. 1169/2011 3 straipsnio „Bendrieji tikslai“ 2 dalyje taip pat nustatyta, kad informaciją apie maistą reglamentuojančiais teisės aktais siekiama laisvo teisėtai pagamintų ir parduodamų maisto produktų judėjimo Sąjungoje, atsižvelgiant į būtinybę apsaugoti teisėtus gamintojų interesus. To paties reglamento 3 straipsnio 4 dalyje papildomai nurodyta, kad rengiant, vertinant ir peržiūrint informaciją apie maisto produktus reglamentuojančius teisės aktus atvirai ir skaidriai konsultuojamasi su visuomene, įskaitant suinteresuotuosius subjektus.

85. Taigi atsižvelgiant į Reglamente Nr. 1169/2011 įtvirtintus tikslus, nustatant naujus maisto produktų ženklinimo reikalavimus turi būti išlaikyta tikslo užtikrinti aukštą informacijos vartotojams lygį ir suinteresuotųjų subjektų poreikių pusiausvyrą. Dėl to Reglamento Nr. 1169/2011 aiškinimas informacijos apie maistą tikslais yra apribotas ir, mano nuomone, reikalingas Sąjungos teisės aktų leidėjo įsikišimas.

4. *Galutinė pastaba*

86. Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad Reglamentą Nr. 1169/2011 kartu su Reglamentu Nr. 1925/2006 aiškinant bet kuriuo Sąjungos teisės aiškinimo būdu nepadaroma išvados, kad maisto produkto sudedamųjų dalių sąrašė vitaminas, kuriuo jis papildytas, turi būti nurodytas pateikiant jo formulės pavadinimą. Jeigu būtų manoma, kad nustačius pareigą sudedamųjų dalių sąrašė vitaminą nurodyti pateikiant jo formulę vartotojai būtų labiau skatinami rinktis, kai turima pakankamai informacijos, atitinkamai turėtų būti pakeisti taikomi teisės aktai.

³³ Žr., pvz., neseniai Komisijos pateiktą pasiūlymą peržiūrėti Sąjungos taisykles dėl vartotojams teikiamos informacijos, kuriuo siekiama užtikrinti geresnį informacijos pateikimą etiketėse, kad vartotojai galėtų pasirinkti sveikesnius ir tvaresnius maisto produktus: https://ec.europa.eu/food/safety/labelling-and-nutrition/food-information-consumers-legislation_en.

V. Išvada

87. Remdamasi atlikta analize siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į *Kúria* (Aukščiausiasis Teismas, Vengrija) pateiktą prejudicinį klausimą:

2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1925/2006 dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1924/2006 ir (EB) Nr. 1925/2006 bei kuriuo panaikinami Komisijos direktyva 87/250/EEB, Tarybos direktyva 90/496/EEB, Komisijos direktyva 1999/10/EB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/13/EB, Komisijos direktyvos 2002/67/EB ir 2008/5/EB bei Komisijos reglamentas (EB) Nr. 608/2004, visų pirma šio reglamento 18 straipsnio 2 dalis, turi būti aiškinami taip, kad, kai maisto produktas papildomas vitaminais, sudedamųjų dalių sąraše nereikia, be vitamino bendrinio pavadinimo, nurodyti ir panaudotos vitamino formulės, įtvirtintos 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1925/2006 dėl maisto produktų papildymo vitaminais ir mineralais bei tam tikromis kitomis medžiagomis II priede.